

**YENİ İSTANBUL'DA YAHYA
KEMAL'İN HASTALIĞI, ÖLÜMÜ,
CENAZE TÖRENİ VE SONRASINA
DAİR MATERYALLER**

**MATERIALS ON YAHYA KEMAL'S
ILLNESS, DEATH, FUNERAL AND
AFTERMATH IN YENİ İSTANBUL**

Serkan TUNA

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı
Doktora Öğrencisi

E-posta: sserkantuna1@gmail.com

Orcid: 0000-0001-5625-7882

Öz

Büyük Türk şairi Yahya Kemal, yaşamının özellikle son evrelerini kapsayan süreçte çeşitli hastalıklar ile mücadele etmek zorunda kalmıştır. Obezite, şeker hastalığı, nefes darlığı, yüksek tansiyon, yüz felci ve bağırsak kanaması gibi yaşadığı rahatsızlıklar şairi son yıllarında hastaneye mahkum etmiştir. Buna bağlı olarak dönem içerisinde Cerrahpaşa Hastanesi'ne aralıklarla yatışı hem dönemin önemli simaları hem de basın tarafından yakından takip edilmiştir. Basın alanında, Yahya Kemal'in hastaneye ilk yatışından vefat ve sonrasına kadar alaka gösteren süreli yayınlardan birisi *Yeni İstanbul* gazetesi olmuştur. 1949'da Habib Edip Törehan tarafından kurulan ve siyasî, edebî, iktisadî cephelerden çok yönlü bir gazete olan *Yeni İstanbul*, dönem aksiyonunu yansıtanın yanı sıra kültür hayatına katkılarıyla günümüze kadar ulaşan bir çizgi yakalamıştır. Görsellerle birlikte şaire dair kayda değer bir malzemeye de sahip olan gazete, sınırlı sayıdaki katalogundan dolayı araştırmacıların ilgisinden uzak kalmıştır. Buradan hareketle, Yahya Kemal'in hastalığına ilişkin kaynaklarda daha önce yer almayan ve yeni bir materyal olarak değerlendirilebilecek bir teşekkür metnine de yer verilen çalışmada; Türk şairinin hastalığı, cenaze töreni, ölümü ve sonrasına ait yaşanan hadiseler görselleriyle ve *Yeni İstanbul* gazetesine yansıdığı ölçüde takip edilmiştir. Böylece Yahya Kemal'in son anları etkili bir süreli yayın üzerinden müstakil olarak ele alınmış ve var olan materyaller okuyucusu ile tekrar buluşturulmuştur.

Anahtar kelimeler: hastalık, ölüm, *Yeni İstanbul*, Yahya Kemal, edebiyat

Abstract

The great Turkish poet Yahya Kemal had to struggle with various diseases, especially in the last stages of his life. Diseases such as obesity, diabetes, shortness of breath, high blood pressure, facial paralysis and intestinal bleeding confined the poet to the hospital in his last years. Accordingly, his intermittent admission to Cerrahpaşa Hospital during the period was closely followed by both important figures of the period and the press. In the field of press, one of the periodicals that showed interest in Yahya Kemal from his first admission to the hospital until his death and afterwards was the *Yeni İstanbul* newspaper. *Yeni İstanbul*, which was founded by Habib Edip Törehan in 1949 and is a versatile newspaper on political, literary and economic fronts, has achieved a line that has survived to this day with its contributions to the cultural life as well as reflecting the action of the period. The newspaper, which has significant material about the poet along with images, has remained away from the attention of researchers due to its limited catalogue. Based on this, the study also includes an acknowledgment text that has not previously been included in the sources regarding Yahya Kemal's illness and can be considered as new material; The Turkish poet's illness, funeral, death and subsequent events were followed with visuals and to the extent that they were reflected in the *Yeni*

İstanbul newspaper. Thus, the last moments of Yahya Kemal were discussed independently through an effective periodical and the existing materials were brought together again with the reader.

Keywords: illness, death, *Yeni İstanbul*, Yahya Kemal, literature

GİRİŞ

“Ölmek kaderde var, yaşayıp köhnemek hazin!
Bir çare yok mudur buna, ya Rabbalemin?...”
(Uysal, 2006: 323)

Tarihe mal olmuş meşhur şahsiyetlerin yaşamı kadar hastalığı, ölümü, ölüm sebepleri ve cenaze törenleri de daima merak konuları içerisinde yer almaktadır. Yakın dönem Türk edebiyatının en meşhur simalarından biri olan Yahya Kemal’in yaşadıkları da bu anlamda kayda değerdir. Fazla kılınun yanı sıra yıllara yayılan sigara ve alkol tüketimi şairi elçilik yıllarından başlayan hastalıkları ile karşı karşıya getirmiştir. Şeker hastalığının ilk belirtilerinden sonra yüksek tansiyon, yüz felci ve ölümüne neden olacak kanamaları onu hastanede yatmaya mecbur etmiştir. Bu süreç içerisinde dört kez yatırıldığı (1950-1958 zaman aralığında, yaklaşık olarak 65-74 yaşları arasında) Cerrahpaşa’da İhsan Şükrü Aksel, Kazım İsmail Gürkan, Muzaffer Esat Güçhan, Ekrem Şeref Egeli, Nihat Reşat Belger gibi yerli hekimlerden tedavi görürken hem elçilik yıllarında hem de sonrasında Dr. Arnous gibi yabancı hekimlerden de destek almıştır. Tüm yolların tüketilip ölüme çarenin kalmadığı noktada ise hayata gözlerini yummuştur. Ölümü toplum için bir hadise sayılabilecek Yahya Kemal, görkemli bir törenle ebedî istirahatgâhına uğurlanmıştır.

Habib Edip Törehan kuruculuğunda siyasi, edebî, iktisadi genel başlıkları içerisinde çok yönlü bir anlayışla basın hayatına 1 Aralık 1949 yılında başlayan ve günümüze kadar ulaşan *Yeni İstanbul* gazetesi; gündelik hayatın nabzını tutan günlük bir gazeteden öte kültürel alanda meydana gelen hadiselerle özel alaka gösteren, tarihî görselleriyle birlikte okuyucusunu bilgilendiren ve bu yönüyle öne çıkan bir yayın olmuştur. Tarih süreci içerisinde gazete; Yahya Kemal’in hastalığı, tedavi süreci, cenaze töreni ve sonrasında bizatihi alaka göstermiştir. Bu noktada şairin hastaneye ilk yatışı gün gün takip edilirken cenaze töreni ve akabinde yaşananlarla önemli bir materyal ortaya çıkmıştır. Materyal içerisinde bizzat yazar tarafından kaleme alınarak yayımlanan teşekkür metni gazetede en kıymetli parçayı oluşturmaktadır. Dönemdeki diğer süreli yayınlarda rastlanmayan bu metin, *Yeni İstanbul*’a özgü kalmıştır.

Çalışmanın ana eksenini *Yeni İstanbul*’da mevcut olan Yahya Kemal’in hastalığı, ölümü, cenaze töreni ve sonrasında dair yazılanlar teşkil etmektedir. Konunun daha iyi anlaşılması adına ilk olarak şairin ölümüne uzanan hastalık süreci onun tedavisinde bulunan hekimlerin çeşitli kaynaklarda yayımladıkları bilgilerle

aktarılmıştır. Devamında *Yeni İstanbul* çerçevesinde ona dair yer alan haberlere görsellerle destekli biçimde yer verilmiştir. Daha önce herhangi bir süreli yaygın ve kaynaktan tesadüf edilmeyen, hacim bakımından küçük ancak kataloglarda kalmaya mahkum edilmiş teşekkür metni de çalışmaya dahil edilmiştir. Tüm bunlar ile Yahya Kemal'in hastalığı, ölümü, cenaze töreni ve sonrası *Yeni İstanbul* üzerinden tekrar söz konusu edilerek toplu bir içeriğin ortaya çıkmasına gayret edilmiştir.

1. Yahya Kemal'in Ölümüne Uzanan Hastalık Süreci

Yahya Kemal'in hastalık sürecine ve ölümüne dair ayrıntılı bilgileri başta diplomat, siyasetçi ve hekim olan aynı zamanda da şairin yakın dostları arasında yer alan Prof. Dr. Nihat Reşat Belger'in *Yahya Kemal'in Hastalığı* başlığıyla yazdıklarında, Dr. Muhtar Tefikoğlu'nun *Son Yıllarında ve Son Hastalığında Yahya Kemal* yazısında, Dr. Kazım İsmail Gürkan'ın *Yahya Kemal'in Ölümü*'nde aktardıklarında bulmak mümkündür.

Öncelikle Belger, Yahya Kemal'i Paris'ten döndükten on sene sonra 1922'de Lozan'da görmüştür. O sırada otuz sekiz yaşında bulunan şairi sıhhat açısından normal, neşesi yerinde, hareketli ve canlı bulmuştur. İkinci buluşmaları Ankara'dadır. Urfa mebusu olan Yahya Kemal, Belger'in gözüne yine sıhhat açısından iyi görünmüştür. Sonraki zamanda şairin Varşova, Madrid, Lizbon elçiliklerinden sonra 1932'de tekrar buluşmuşlardır. Belger, bu tarihlerde artık onun ellili yaşlara yaklaştığını, bir hayli şişmanladığını, eski canlılığını kaybettiğini ve fark edilir nefes darlığı olduğunu ifade etmiştir. Yahya Kemal'e sıhhatini sorunca İspanya'da Prof. Maran'a gittiğini, kendisine şeker hastalığı tanısı koyduğunu, bir perhiz programı önerdiğini ve yürüyüşü tavsiye ettiğini aktarmıştır. Belger, bu durumdan dolayı ruhi ızdırıp içerisinde bulunan, üzülen ve sıkılan şairi bir de kendisi tedavi etmiştir. Bu süreçte onun şeker ve tansiyonunun normal seviyeye düştüğünü, kilosunun da biraz azaldığını görmüştür. Bu tarihten sonra Yahya Kemal'in Ankara'ya dönmesinden dolayı bir süre görüşemeyen ikili, 1936'da Belger'in Yalova Kaplıcaları Müdürü ve Mütihassıs Doktoru olarak görevlendirilmesiyle yurt içinde tekrar bir araya gelmiştir. Buluştuklarında şaire sık sık sigara ve alkolü azaltması telkinlerinde bulunan Belger, uygulaması için bir gıda programı da hazırlamıştır. Ancak Yahya Kemal'in daima otelde yaşaması ve lokantalarda yemek yemesi programdan istenilen sonucun alınmasına mâni olmuştur. Yüksek tansiyon, aşırı kilo ve diyabetin sinsi sinsi ilerleyerek sağlığını bozacağını öngören Belger, bu durumun ciddi komplikasyonlara yol açacağını şaire zaman zaman hatırlatmaya devam etmiştir. Ama yaşam şartlarından dolayı bu mümkün olmamıştır. Akabinde Belger'in öngördüğü ciddi komplikasyonlar ardı sıra meydana gelmeye başlamıştır. Günün birinde yüz felci, konuşmada güçlük, sağ kol ve bacakta hafif kuvvetsizlik yaşanmıştır. Yahya Kemal kısa sürede bundan kurtulsa

da devamında oluşacak sağlık sorunları için bu durum sadece başlangıç sayılabilirdi (Belger, 1959: 119-121).

Görsel 1: En İnce Şairimiz! (Yücebaş, 1953: 96)

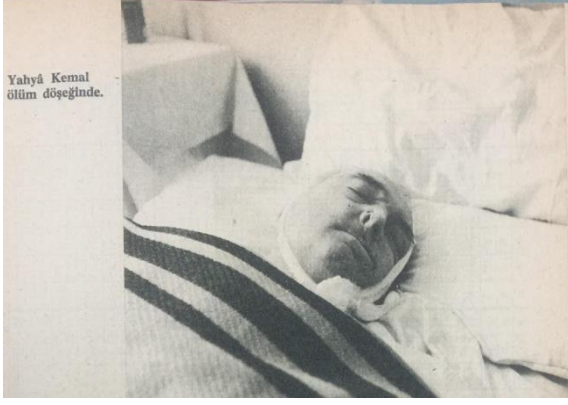
Tarihler 1947'yi gösterdiğinde Belger'in öngördüğü ciddi komplikasyonlardan bir diğeri olan makattan kanama da meydana gelmiştir. Kanama karşısında çok sarsılan şair, aciliyetle Belger'e ulaşmıştır. Belger, kanamanın hazım yolları sebebiyle olduğuna kanaat getirmiştir. Tekrar eden ve önlenemeyen kanamalar şairde anemiye (kansızlık) sebep olmuştur. Kendisine kan verilmesi ve tedavi edilmesi için 17 Ocak 1950'de Cerrahpaşa Hastanesi'ne kaldırılmıştır. İlk yatışının ardından kısa süreli iyileşme belirtileriyle beraber zaman zaman hastaneden taburcu edilen Yahya Kemal, 4 Nisan 1950'de ikinci kez, 26 Aralık 1956 üçüncü kez hastaneye yatırılmıştır. Nihayetinde Belger'in tavsiyesi üzerine Paris'te ikamet eden Dr. Arnous'a 1957'nin Haziran'ında tedavi olmaya gitmiştir (Belger, 1959: 121-123).

Dr. Arnous'un uyguladığı tetkikler ve müdahaleler Yahya Kemal'de ciddi bir iyileşme meydana getirmiş ve daha rahatlamış bir şekilde İstanbul'a dönmüştür. Ancak bu durum çok uzun sürmemiş ve şairden yine kan gelmiştir (Belger, 1959: 123-125). 14 Ekim 1958 tarihli Cerrahpaşa'ya yatışı ise son hadise olmuştur. Bu tarihten sonra uygulanan tedaviler ve müdahaleler uzun süreli fayda getirmeyince 1 Kasım 1958'de saat 06.30'da koma hâline giren Yahya Kemal, saatler 09.30'u gösterdiğinde Marmara'ya bakan 12 numaralı odada hayatını kaybetmiştir.

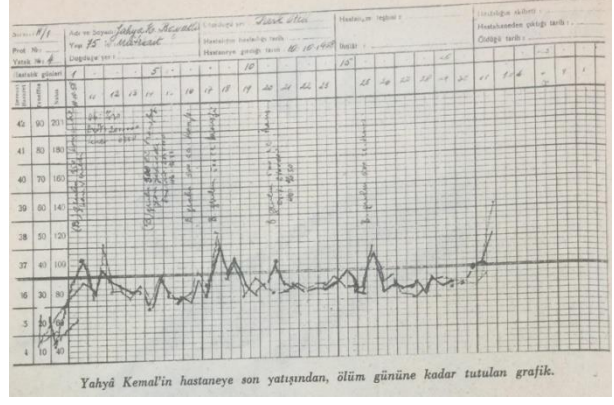
Belger'in verdiği bilgiler haricinde Yahya Kemal'in yanında bulunanlardan Dr. Kazım İsmail Gürkan, hastane kayıtlarını onun ölümünden on yıl sonra paylaşmıştır. Belger'in aktardıklarından çok da farklı olmayan kayıtlar içerisinde, şairin hastaneye giriş ve çıkış tarihleri, şikayetleri, laboratuvar sonuçları, uygulanan tıbbi müdahaleler yer almıştır. Ayrıntı olarak Yahya Kemal'den kalan eşyalara liste hâlinde yer verilmiştir.¹

¹ Kalan eşyaların benzer bir listesi için bk. (Uysal, 2006: 324-325)

YENİ İSTANBUL'DA YAHYA KEMAL'İN HASTALIĞI, ÖLÜMÜ, CENAZE TÖRENİ VE SONRASINA DAİR MATERYALLER

Görsel 2: Yahya Kemal ölüm döşeginde (Gürkan, 1968a: 11). 12).

Görsel 3: Yahya Kemal için tutulan grafik (Gürkan, 1968b: 12).

Dr. Muhtar Tefikoğlu'nun verdiği bilgiler de yukarıda ifade edilenlerden yine farklı olmamakla beraber daha çok şüirlerden örneklerle ilerlemiştir. Kayda değer noktası ise Yahya Kemal'in adım adım gelen rahatsızlıklar ve komplikasyonlar karşısında pek de ciddi bir tavır takınmadığı hususunu ve yılların getirdiği zararlı alışkanlıkları aktarmasıdır:

“Eski bir şeker hastası olan Yahya Kemal, oldukça şişmandı. Diabetin organizmayı sinsi sinsi kemirmesine karşı pek de tedbirli davrandığı söylenemezdi. Son 3-4 yıl müstesna, canının istediğini yiyor ve içiyordu. Alkollü içkilerin her türlüünü (absent=absinthe dahil) denemiş, fakat devamlı olarak rakı içmiştir. (...) Günde iki paketten fazla sigara içiyordu (daima –Birinci- sigarası)” (Tefikoğlu, 1983: 19-20).

Bunlar haricinde Tanpınar; Yahya Kemal'in ince hastalıktan vefat eden annesi sebebiyle hayatı boyunca bir kan tehdidi altında yaşadığını ifade etmesinin yanında bronşiti yüzünden geçirdiği öksürük nöbetleri neticesinde ani bir ölüm korkusuna sahip olduğunu da aktarmıştır (Tanpınar, 2020: 163). Yaşamını kan tehdidinin gölgesinde yaşayan Yahya Kemal her ne kadar ani bir ölümle yüzleşme de kaderin ince bir cilvesiyle karşılaşarak hayatını kana bağlı bir hastalıkla kaybetmiştir.

2. Yeni İstanbul'da Yahya Kemal'in Hastalığına Dair Materyaller

Habib Edip Törehan'ın kuruculuğunu yaptığı *Yeni İstanbul*² gazetesi, 1 Aralık 1949 yılında yayın hayatına başlamıştır. “Soğuk Savaş Dönemi”nin en önemli gösterenleri arasında yer alan gazete, önce 1962'de Gökhan Evliyaoğlu ve Hami Tezkan'a akabinde Uzan ailesine satılmıştır. Ayrıca zaman zaman farklı isimlerle yoluna devam eden gazete günümüze kadar varlığını sürdürmüştür.

²*Yeni İstanbul*'un 1949-1962 yıllarını kapsayan yayın hayatı sürecinin edebî, askerî, siyasi ve iktisadi olmak üzere dört cepheden tasnif, inceleme ve değerlendirilmesi tarafımızca Eskişehir Osmangazi Üniversitesi'nde Prof. Dr. İbrahim Şahin danışmanlığında doktora tez çalışması olarak sürdürülmektedir.

Ulusal ve uluslararası gelişmeleri tüm ayrıntısıyla okuyucusuna aktarma gayreti içerisinde hareket eden *Yeni İstanbul*; edebî, siyasi, askerî cepheleri ile birlikte muadillerine nazaran basında ilk defa denenen ve istikrarlı bir şekilde sürdürdüğü “Memleket ve Dünya Borsa ve Piyasaları” başlığıyla yayımladığı ekonomi haberleriyle ön plana çıkmıştır. Çok kuvvetli denilebilecek edebî yönüne ise ayrı bir parantez açmak gerekmektedir. Yazarları arasında Ahmet Hamdi Tanpınar, Yakup Kadri Karaosmanoğlu, Abdülhak Şinasi Hisar, Reşat Nuri Güntekin, Refik Halit Karay, Ali Canip Yöntem, Halide Nusret Zorlutuna, Müfide Ferit Tek, Halide Edip Adivar, Halit Fahri Ozansoy, Sabri Esat Siyavuşgil, Fazıl Ahmet Aykaç, İlhan Tarus, Vedat Nedim Tör, Zeyyad Selimoğlu, Reşat Nuri Darago, Cevdet Perin, Fikret Adil, Meral Gaspıralı, Nuriye Müstakimoğlu, M. Şakir Ülkütaşır gibi isimlerin bulunduğu edebî kısımda önemli köşe yazıları, hikâyeler ve makaleler yer almaktadır. Ayrıca *Panorama*, *Kavak Yelleri*, *Saatleri Ayarlama Enstitüsü*, *Sahnenin Dışındakiler*, *Kırk Yıl Evvel Kırk Yıl Sonra* gibi Türk edebiyatının Cumhuriyet sonrası oluşturduğu ana eserler ardı sıra tefrika edilmiştir.

Yukarıda ifade edilenlerin haricinde gazetenin özellikle yayın hayatının ilk yıllarında yazarlara, konferanslarına, ölümlerine, mahkemelerine, yaşamlarındaki hareketliliğe yönelik yoğun olarak değerlendirilebilecek bir alakası görülmüştür. Nazım Hikmet’in cezaevindeki sıhhati, Necip Fazıl’ın tevkifi, Halide Edip’in konferansı, Ruşen Eşref’in akademiye seçilişi, Rıza Tevfik’in ölümü gibi gelişmeler gazetenin yer verdiği ve haber değeri gördüğü bazı başlıkları teşkil etmektedir. Bunlar arasında Yahya Kemal’e dair olanlar birden fazla habere kaynak oluşturmaktadır. Bu haberlerden en erken tarihli ise 2 Aralık 1949 yılına aittir. Zaten 1 Aralık 1949’da yayın hayatına başlayan gazete; basın hayatına çıktığı ikinci günde, şairin de 65. doğum günü olması sebebiyle kendisine hacimli yer ayırmıştır:

1	-	<i>Yahya Kemal 65’inci Yaşını Kutluyor</i>	2 Aralık 1949, s.2
2	Abdülhak Şinasi Hisar	<i>Şairin Altmış Beş Yılı</i>	2 Aralık 1949, s.4
3	Vedat Nedim Tör	<i>Devir Açan Şair</i>	2 Aralık 1949, s.4
4	-	<i>Yahya Kemal’in 65. Doğum Yılı</i>	3 Aralık 1949, s.2

Gazete’nin “Yeni İstanbul büyük Türk şairinin doğum yılını tebrik eder ve saadetler diler.” klişesini kullanarak şairin yaş gününü kutladığı 2 Aralık 1949 sayısına bakıldığında “Yahya Kemal 65’inci Yaşını Kutluyor” başlıklı yazıda büyük Türk şairinin doğum yılı dönümü münasebetiyle Türk Ocağı tarafından Laleli’deki üniversite konferans salonunda icra edilecek programa yer verilmiştir. Abdülhak Şinasi Hisar ise Yahya Kemal’in şairliğini kendine has üslubuyla değerlendirirken çocukluktan yaşlılığına kadar hayat çizgisinde geçtiği yollara değinmiştir. Vedat Nedim Tör de sanat hayatı ile şairin devrini aşan bir isim olduğuna işaret etmiştir. Ertesi gün çıkan 3 Aralık 1949 tarihli haberde ilan edilen programın nasıl geçtiğinden

bahsedilmektedir. Toplantıya binlerce kişinin katıldığı, hatiplerin söz aldığı, gençlerin üstadın çeşitli şiirlerini okuduğunu ve Ankara ile İstanbul Radyolarının özel programlarla bu törene katıldığı okuyucuya aktarılmıştır.

Bundan sonraki haberler daha çok hastalık, hastane ve ölüm sürecini kapsamaktadır. Bahsi geçenler sırasıyla şöyledir:

1	-	<i>Yahya Kemal Hastaneye Yattı</i>	17 Ocak 1950, s.2
2	-	<i>Yahya Kemal'in Sağlık Durumu</i>	20 Ocak 1950, s.2
3	-	<i>Yahya Kemal Beyatlı'nın Sıhhati Düzeliyor</i>	22 Ocak 1950, s.2
4	-	<i>Yahya Kemal Beyatlı Hastaneden Çıktı</i>	1 Mart 1950, s. 2
5	-	<i>Yahya Kemal'in Teşekkürü</i>	5 Mart 1950, s.2

Yayımlanan ilk haber Yahya Kemal'in Cerrahpaşa'ya ilk yatırılış tarihi olan 17 Ocak 1950'ye aittir. Haberde bir süredir hafif bir rahatsızlık geçiren şairin tedavi edilmek üzere Cerrahpaşa'ya yatırıldığı, vali ve belediye başkanının durumla bizzat alakadar olduğu, acil şifalar dilenerek sevenlerine ifade edilmiştir. 20 ve 22 Ocak 1950 tarihli haberlerde Yahya Kemal'in sağlık durumundan bahsedilmektedir. Hastane sürecinde vitamin enjeksiyonları ve gıda rejimi uygulanan şairin genellikle uyuduğu belirtilirken çeşitli kurum ve kuruluş temsilcilerinin ziyarette bulunduğu da söz edilmektedir. 1 Mart 1950 tarihli haber ile şairin tamamen iyileştiği ve taburcu olduğu sevenlerine iletilmektedir.

Yahya Kemal, hastaneye ilk yatışının ardından iyileşmesini takiben taburcu olduktan sonra 5 Mart 1950'de gazeteye bir teşekkür metni göndermiştir. Dönemin diğer süreli yayınları üzerinde yapılan araştırmalarda benzer bir örneği olmadığı görülen bu teşekkür, şaire ait elde edilen yeni bir materyal olarak değerlendirilebilir. Teşekkürde kendisiyle ilgilenen hekimlerine, hasta bakıcılarına, dostlarına ve sevenlerine ayrı ayrı değinen Yahya Kemal'e kan vermek için çeşitli illerden müracaat eden kişilerin olması, yüksek alaka ve sevginin bir nişanesi olarak görülebilir:

Görsel 4: Yahya Kemal'in teşekkürü (Yeni İstanbul, 1950: 2)

Yeni İstanbul'da Yahya Kemal'e dair rastlanan kayda değer diğer haberlerin ölümü, cenaze töreni, vasiyeti ve onun hakkında yazılanlarla alakalı olduğu görülmüştür. Bu materyaller de dönem içerisinde gazeteye özgün olduğundan bunlara işaret etmek çalışmanın bütünlüğü açısından gerekli görülmektedir.

3. *Yeni İstanbul*'da Yahya Kemal'in Ölümü ve Cenaze Törenine Dair Materyaller

1 Kasım 1958 Cumartesi günü 09.50'de 74 yaşında iken vefat eden büyük Türk şairinin vefatı ve cenaze törenine dair gazetede birden çok haber mevcuttur. Yine Yahya Kemal ile ilişik anılara, yazılara ve onu hatırlatıcı çalışmalara ardı sıra yer verilmiştir. Ölümü ve cenaze törenine ilişkin yazılar şu şekildedir:

1	-	<i>Büyük Şair Yahya Kemal Beyatlı'ya Kaybettik</i>	2 Kasım 1958, s.1, s.5
2	Fikret Adil	<i>Yahya Kemal'e Dair Hatıralar</i>	2 Kasım 1958, s.2
3	Millî Reasürans Türk Anonim Şirketi İdare Meclisi	<i>Büyük Kayıp</i>	2 Kasım 1958, s.2
4	-	<i>Yahya Kemal'in Hayat Hikâyesi</i>	2 Kasım 1958, s.4
5	-	<i>Şiirlerinden Bir Demet</i>	2 Kasım 1958, s.4
6	-	<i>Yahya Kemal'i Toprağa Verdik</i>	3 Kasım 1958, s.1
7	-	<i>Yahya Kemal İçin Dün Ne Dediler?</i>	3 Kasım 1958, s.1, s.5
8	Fikret Adil	<i>Yahya Kemal Son Seferinde</i>	3 Kasım 1958, s.2

Yahya Kemal'in 1 Kasım Cumartesi günü 09.50'de Cerrahpaşa'da hayata gözlerini yumduğuna değinilen ilk haberin içerisinde onun görseli Bursalı Mehmet Tahir'in oğlu olan ve üzücü bir kazada hayatını kaybeden büyükelçi Bedri Tahir Şaman'a ithaf ettiği *Bedriye Mısrallar* isimli nazmıyla birlikte yayınlanmıştır. Uhrevi

alemi çağrıştıran nazımda Yahya Kemal, tekrar dünyaya gelirse yapmak istediklerini şiirin imkanları içerisinde kısa ve öz hâliyle dile getirmiştir. Haberin iç sayfalarındaki devamında şairin azası bulunduğu Millî Reasürans Türk Anonim Şirketi İdare Meclisi'nin taziyesi, Fikret Adil'in Yahya Kemal'a dair kaleme aldıkları, görsellerle birlikte biyografisini ihtiva eden bir yazı ve *Rindlerin Hayatı*, *Vuslat*, *Akşam Musikisi*, *Ses* şiirlerinden "bir demet" okuyucuya sunulmuştur. 3 Kasım'a ait haberlerde ise icra edilen cenaze töreni manşetten verilmiştir. On binlerin katıldığı törene ait görseller ile atmosfer, haberde ayrıntısıyla yansıtılmaya çalışılmıştır:

Görsel 5-6: Yahya Kemal'i Toprağa Verdik (Yeni İstanbul, 1958a: 1).

Haberin arkasından Yahya Kemal'in cenaze törenine dair ayrıntılara devam edilmiştir. Şairin naaşı Fatih Camisi'nde kılınan cenaze namazından sonra kortej eşliğinde İstanbul Üniversitesine getirilmiştir. İçlerinde Prof. Dr. Vehbi Eralp, Behçet Kemal Çağlar gibi isimlerin yer aldığı kişiler Yahya Kemal'i teclil eden konuşmalar yaptıktan sonra naaş önce İstanbul Belediyesi önüne daha sonra Divanyolu, Sirkeci, Tophane, Dolmabahçe, Ortaköy ve sahiyolu istikametinden Rumeli Hisarı'na ulaşmıştır. Büyük bir kalabalık eşliğinde cenaze defnedilmiştir. Bununla beraber İstanbul Teknik Üniversitesi Rektörü Ord. Prof. Dr. İlhami Cıvaoğlu, İstanbul Üniversitesi hocalarından Prof. Dr. Nüzhet Gökdoğan ve Prof. Dr. Ali Tanoğlu'nun şaire dair gazeteye ifade ettiklerine yer verilmiştir. Ayrıca bu sayıda da Fikret Adil'in şaire yönelik yazısı mevcuttur. Yazı daha çok Fikret Adil'in Yahya Kemal ile yaşadığı anıları ihtiva etmektedir.

4. Yeni İstanbul'da Yahya Kemal'in Ölümünden Sonrasına Dair Materyaller

Yahya Kemal'in ölümünden sonrasına dair haberlere bakıldığında daha kısıtlı denilebilecek materyal vardır. Bunlar da sırasıyla şöyledir:

1	Munis Faik Ozansoy	Yahya Kemal'e "Mersiye"	5 Kasım 1958, s.2
2	-	Yahya Kemal Beyatlı'nın Vasiyetnamesi Dün Açıldı	8 Kasım 1958, s.1
3	Hüseyin Avni Şanda	Türk Kızları İlk Defa Yahya Kemal'in Dersinde Erkeklerle Yan Yana Oturdu	9 Kasım 1958, s.4

İlk sırada 5 Kasım'da Munis Faik Ozansoy'un Yahya Kemal'e yazdığı "mersiye"³ yayımlanmıştır. Mersiye genel itibarıyla şaire ve sanatına övgü mahiyetindedir. Özellikle onun kendine has şiiiriyle Türk edebiyatına getirdiklerine atıf içeren "Mersiye"den parçalara aşağıda yer verilmiştir:

"...

*Tarihimiz, akınlarımız, şanlı ordumuz,
İslâm şehirleriyle ve halkıyla yurdumuz.
Ey Türklüğün zekâsını temsil eden dehâ,
Duymaz senin kadar bizi, hiç kimse, bir daha!*

*Sevdiğin ne varsa Türklüğe ait, büyük, derin;
Şehname'miz demektir o eşsiz şiirlerin...
Sendin bu yurdun üstüne sevgiyle titreyen,
'Bir böyle zevke tek bir ömür yetmiyor..' diyen*

...

*Nisyan hayâli ruhuna ürkiintü vermesin,
'Sessiz Gemi'ne şimdi bekaa enginindesin...' (Ozansoy, 1958: 2).*

8 Kasım'a gelindiğinde ise ilk sayfada Yahya Kemal'in ölmeden birkaç gün önce Prof. Dr. İhsan Şükrü Aksel ve Prof. Dr. Vehbi Eren'e yazdığı ve 13. Sulh Hukuk Mahkemesince açılan vasiyetine ilişkin haber yer almaktadır. Haberin ayrıntılarında şairin üç tane isteği olduğu ifade edilmiştir. Bunlar:

1. Rumeli Hisarı'na gömülmek
2. Kütüphanesindeki kitapların umumi kütüphaneye temini
3. Şiirlerinin kitap hâline getirilerek kazancının hayır kurumlarına dağıtılması

³Söz konusu mersiye "Yahya Kemal Anıt Sayısı"nda *Türk Edebiyatı* dergisinde tekrardan yer almıştır (Ozansoy, 1984: 102).

Üç maddeden oluşan arzularının gerçekleşmesi için ise vasiyetini yazdığını yukarıda zikredilen isimleri memur etmiştir.

Hastalık, vefat, cenaze töreni ve sonrasına dair Yahya Kemal'e ilişkin kayda değer son haber 9 Kasım tarihinde yayımlanmıştır. Hüseyin Avni Şanda tarafından kaleme alınan köşe yazısına "Türk Kızları İlk Defa Yahya Kemal'in Dersinde Erkeklerle Yan Yana Oturdu" başlığı atılmıştır. Devamında ise şairin mütareke döneminde İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesinde Garp edebiyatı hocası olarak çalıştığına, verdiği derslerde gösterilen yüksek ilgiye, hocalık yaşantısındaki gelişmelere değinilmiştir. Yahya Kemal'in erkeklerin ve kızların ayrı ayrı olmak üzere sabah ve öğleden sonra ders görmelerini ayıp addettiği için cinsiyet fark etmeksizin bir çatı altında öğrencilerini bir araya getirdiği anlatılmıştır.

Görsel 7: 9 Kasım tarihli haberde kullanılan görselde Ahmet Hamdi Tanpınar'ın da aralarında yer aldığı erkek ve kız öğrenciler ortada hocaları Yahya Kemal ile birlikte (Yeni İstanbul, 1958b: 4)

SONUÇ

Yaşamının son dönemlerini hastalıklarla geçiren ve uzun süre mücadele ettiği anemi sebebiyle hayatını kaybeden Yahya Kemal'in, 1950'lerin etkili süreli yayınları arasında yer alan *Yeni İstanbul* gazetesi tarafından yakından takip edildiği görülmüştür. Hastaneye ilk yatışı, ölümü, cenaze töreni, vasiyeti ve sonrasında yazılanlar görselleriyle birlikte büyük Türk şairine yönelik önemli bir materyal oluşturmuştur. Dönem süreli yayınlarında rastlanmayan, bizzat şairin kaleminden çıkan teşekkür metni, yeni elde edilen bir malzeme olarak gazetede yayımlandığına rastlanmışken daha sonra farklı dergilerde tekrar yayımlanmış Munis Faik Ozansoy'un mersiyesinin ilk defa yine burada okuyucusuyla buluştuğu tespit edilmiştir. Kataloglarda kalan görseller, Yahya Kemal'in tedavi sürecinde iletildiği teşekkür metni, ölüm ve cenaze töreniyle alakalı haberler bütün hâlinde çalışma vesilesiyle bir araya getirilerek büyük Türk şairinin yaşamının son evresindeki

gelişmeler okuyucusuna tekrar hatırlatılmış ve sonraki çalışmalara katkıda bulunulmuştur.

KAYNAKÇA

Belger, Nihat Reşat (1959). "Yahya Kemal'in Hastalığı". *Yahya Kemal Enstitüsü Mecmuası I*. s. 117-133.

Ozansoy, Munis Faik (1958). "Yahya Kemal'e Mersiye". *Yeni İstanbul*. 5 Kasım. s. 2.

Ozansoy, Munis Faik (1984). "Yahya Kemal'e Mersiye". *Türk Edebiyatı Dergisi*. S. 34. s. 102.

Tanpınar, Ahmet Hamdi (2020). *Yahya Kemal*. İstanbul: Dergâh Yayınları.

Tevfikoğlu, Muhtar (1983). "Son Yıllarında ve Son Hastalığında Yahya Kemal". *Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü*. s. 18-31.

Uysal, Sermet Sami (2006). *Şiire Adanmış Bir Yaşam Yahya Kemal Beyatlı*. İstanbul: Bilge Kültür Sanat.

GÖRSELLER

Görsel 1: Yücebaş, Hilmi (1953). *Bütün Cepheleriyle Yahya Kemal*. İstanbul: Fakülteler Matbaası.

Görsel 2: Gürkan, Kazım İsmail (1968a). "Yahya Kemal'in Ölümü". *Hayat Tarih Mecmuası*. Y. 4. C. 2. S. 11. s. 11.

Görsel 3: Gürkan, Kazım İsmail (1968b). "Yahya Kemal'in Ölümü". *Hayat Tarih Mecmuası*. Y. 4. C. 2. S. 11. s. 12.

Görsel 4: Yeni İstanbul (1950). *Yahya Kemal'in Teşekkürü*. 5 Mart. s. 2.

Görsel 5-6: Yeni İstanbul (1958a). *Yahya Kemal'i Toprağa Verdik*. 3 Kasım. s. 1.

Görsel 7: Yeni İstanbul (1958b). *Yahya Kemal Öğrencileriyle*. 9 Kasım. s. 4.